

Na osnovu člana 130. stav 2. i člana 159. tačka 5) Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09), direktor Federalne uprave civilne zaštite donosi

**PROGRAM
OBUKE I OSPOSOBLJAVANJA ZA DOBROVOLJNE
VATROGASCE, KAO I SADRŽAJ I NAČIN POLAGANJA
STRUČNOG ISPITA ZA DOBROVOLJNE
VATROGASCE**

I - OPĆE ODREDBE

- 1) Ovim programom propisuje se program obuke i osposobljavanja, sadržaj, način i program polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja dobrovoljni vatrogasac i rukovodilac akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu, sastav i izbor članova komisije za polaganje stručnih ispita, način ocjenjivanja kandidata, sadržaj uvjerenja o položenim stručnim ispitima, evidencija izdatih uvjerenja, način podnošenja zahtjeva i druga pitanja od značaja za polaganje stručnih ispita, kao i plan i program obuke za stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca tokom godine, sadržaj nastavnih tema i jedinica, nosioci, izvodači i način realizacije obuke, testiranja i provjere osposobljenosti dobrovoljnih vatrogasaca u dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama dobrovoljnih vatrogasnih društava i pravnih lica nakon provedene godišnje obuke.

**II - OBUKA I OSPOSOBLJAVANJE, SADRŽAJ I NAČIN
POLAGANJA STRUČNOG ISPITA ZA
DOBROVOLJNOG VATROGASCA**

1. Obuka i osposobljavanje za polaganje stručnog ispita

- 2) Obuku i osposobljavanje, kao preduslov za polaganje stručnog ispita za sticanje zvanja dobrovoljni vatrogasac (u daljem tekstu: ispit za dobrovoljnog vatrogasca), prolaze:
  - a) pripadnici dobrovoljne vatrogasne jedinice formirane u dobrovoljnom vatrogasnom društvu,
  - b) pripadnici vatrogasne jedinice formirane u pravnom licu,
  - c) portiri i recepcioneri u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama.

Lica iz stava 1. ove tačke, obuku i osposobljavanje prolaze u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici kantona, odnosno kantonalne uprave civilne zaštite, prema planu obuke za dobrovoljnog varogasca, koji je dužan sačiniti starješina profesionalne vatrogasne jedinice, u skladu sa tačkom 3) stav 1. ovog Programa obuke i osposobljavanja za dobrovoljne vatrogasce, kao i sadržaj i način polaganja stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce (u daljem tekstu: Program obuke i polaganja ispita).

Ako kantonalna uprava civilne zaštite nema svoju profesionalnu vatrogasnu jedinicu ili zbog ekonomičnosti, obuka i osposobljavanje iz stava 1. ove tačke, može se organizovati i provesti u jednoj od dobrovoljnih vatrogasnih jedinica dobrovoljnih vatrogasnih društava ili vatrogasnih jedinica pravnih lica sa područja tog kantona, koje ispunjavaju uslove (kadrovske i materijalne) potrebne za organizovanje i provođenje ove obuke.

Izuzetno, od stava 3. ove tačke, obuka i osposobljavanje može se organizovati i provesti u jednoj od profesionalnih vatrogasnih jedinica općine/grada tog kantona.

Radi provođenja obuke i osposobljavanja, kantonalna uprava civilne zaštite zaključuje odgovarajući sporazum sa odgovornim licem u dobrovoljnom vatrogasnom društvu ili

- pravnom licu ili nadležnim organom općine/grada, gdje je formirana vatrogasna jedinica.
- 3) Planom obuke i osposobljavanja iz tačke 2) stav 2. ovog programa obuke i polaganja ispita, utvrđuju se:
  - a) zadaci koje će polaznik obuke, obavljati u profesionalnoj/dobrovoljnoj ili u vatrogasnoj jedinici pravnog lica,
  - b) vrijeme angažovanja na pojedinim zadacima,
  - c) redosljed i način obavljanja planiranih zadataka, koji se odnose na upoznavanje sa pojedinim radnim mjestima na određenim poslovima, odnosno upoznavanje sa djelokrugom rada i organizacijom profesionalne/dobrovoljne ili vatrogasne jedinice pravnog lica, način obavljanja pojedinih zadataka samostalno i pod nadzorom,
  - d) vrijeme za proučavanje propisa koji se odnose na oblast zaštite od požara i vatrogastvo, zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i podzakonskih propisa iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva i općih akata iz djelokruga rada profesionalne/dobrovoljne ili vatrogasne jedinice pravnog lica.

Prije početka obuke, lice koje prolazi obuku i osposobljavanje upoznaje se sa planom obuke za dobrovoljnog vatrogasca i Programom za polaganje ispita za dobrovoljnog vatrogasca, koji se nalazi u Prilogu 1.

- 4) Nadzor nad provođenjem plana obuke za dobrovoljnog vatrogasca iz tačke 2) stav 2. ovog programa obuke i polaganja ispita, obavlja po ovlaštenju direktora nadležne kantonalne uprave civilne zaštite, starješina ili zamjenik starješine profesionalne vatrogasne jedinice. Izuzetno od stava 1. ove tačke, nadzor nad provođenjem plana obuke za dobrovoljne vatrogasce iz tačke 2) stav 2. ovog programa obuke i polaganja ispita, obavlja po ovlaštenju direktora nadležne kantonalne uprave civilne zaštite državnih službenik iz kantonalne uprave civilne zaštite, ako se obuka i osposobljavanje provode u skladu sa tačkom 2) st. 3. i 4. ovog programa obuke i polaganja ispita.
- 5) Nadležni organ iz tačke 2) ovog programa obuke i polaganja ispita, licu koje je prošlo obuku, prema planu obuke za dobrovoljnog vatrogasca, izdaje uvjerenje o provedenoj obuci u profesionalnoj/dobrovoljnoj vatrogasnoj jedinici ili vatrogasnoj jedinici pravnog lica.
- 6) Polaganju ispita za dobrovoljnog vatrogasca može pristupiti lice koje je prošlo obuku iz tačke 3) ovog programa obuke i polaganja ispita, prema Programu polaganja stručnog ispita za dobrovoljnog vatrogasca, koji se nalazi u Prilogu 1.

2. Stručni ispit za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu

- 7) Polaganju stručnog ispita za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu (u daljem tekstu: ispit za rukovodioca akcije gašenja požara), može pristupiti dobrovoljni vatrogasac iz tačke 2) stav 1. podtačka a) i b) ovog programa obuke i polaganja ispita, koji ima pet godina radnog iskustva na poslovima vatrogasca u dobrovoljnoj vatrogasnoj jedinici dobrovoljnog vatrogasnog društva ili vatrogasnoj jedinici pravnog lica, nakon položenog ispita za dobrovoljnog vatrogasca. Ispit za rukovodioca akcije gašenja požara, lice iz stava 1. ove tačke polaže prema Programu polaganja stručnog ispita za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu, koji se nalazi u Prilogu 2.

3. Polaganje ispita

- 8) Pismenu prijavu za polaganje ispita za dobrovoljnog vatrogasca ili rukovodioca akcije gašenja požara,

dobrovoljno vatrogasno društvo ili pravno lice u kojem je formirana vatrogasna jedinica dostavlja kantonalnoj upravi civilne zaštite, na propisanom obrascu, 30 dana prije početka redovnog ispitnog roka.

Za lice koje obavlja poslove portira ili recepcionera u pravnom licu, državnom organu ili drugoj instituciji, pismenu prijavu za polaganje ispita za dobrovoljnog vatrogasca, kantonalnoj upravi civilne zaštite dostavlja pravno lice, državni organ ili druga institucija u kojem je to lice zaposleno.

Obrazac prijave za polaganje ispita iz stava 1. ove tačke, nalazi se u Prilogu 3.

- 9) Uz prijavu za polaganje ispita podnosilac zahtjeva prilaže originale ili ovjerene kopije:
  - a) diplome o završenoj školi - fakultetu, odnosno stručnoj kvalifikaciji,
  - b) uvjerenje o provedenoj obuci u profesionalnoj/dobrovoljnoj vatrogasnoj jedinici ili u vatrogasnoj jedinici pravnog lica iz tačke 2) ovog programa obuke i polaganja ispita,
  - c) uvjerenja o položenom ispitu za dobrovoljnog vatrogasca (za kandidate koji polažu ispit za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu),
  - d) uvjerenje o periodu provedenom na obavljanju poslova dobrovoljnog vatrogasca nakon položenog ispita za dobrovoljnog vatrogasca, izdato od dobrovoljnog vatrogasnog društva ili pravnog lica u kome je formirana vatrogasna jedinica (ovaj dokument dostavlja kandidat koji polaže ispit za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu),
  - e) dokaza o izvršenoj uplati troškova za polaganje ispita (uplatnica).
- 10) Troškove polaganja ispita snosi:
  - a) kantonalna uprava civilne zaštite za pripadnike dobrovoljnih vatrogasnih jedinica dobrovoljnih vatrogasnih društava koje djeluju na području kantona, odnosno općine/grada,
  - b) pravno lice u kojem je formirana vatrogasna jedinica, za pripadnike te jedinice,
  - c) pravno lice, državni organ ili druga institucija, za zaposlenike koji su u pravnom licu, državnom organu ili drugoj instituciji postavljeni na radno mjesto portira ili recepcionera.

Ukoliko pripadnik dobrovoljne vatrogasne jedinice, odnosno zaposlenik iz stava 1. ove tačke (u daljem tekstu: kandidat), nije položio ispit, troškove ponovnog polaganja ispita snosi kandidat.
- 11) Ako se utvrdi da je prijava za polaganje ispita nepotpuna, kantonalna uprava civilne zaštite pismenim će putem od podnosioca prijave, zatražiti dopunu dokumentacije.
- 12) Na osnovu prijave za polaganje ispita i potrebne dokumentacije iz tačke 9) ovog programa obuke i polaganja ispita, kantonalna uprava civilne zaštite donosi rješenje o odobravanju polaganja ispita u kojem se određuje mjesto, vrijeme i visina troškova za polaganje ispita.
- 13) Troškove za polaganje ispita za dobrovoljnog vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara posebnim rješenjem utvrđuje direktor kantonalne uprave civilne zaštite.
- 14) Opći, posebni i praktični dio ispita za dobrovoljnog vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara polaže se prema programima i gradivu utvrđenom u Prilogu 1 i 2.
- 15) Ispiti za dobrovoljnog vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara polažu se u redovnim rokovima i to u aprilu, junu, septembru i novembru.

Prema potrebi, na prijedlog komisije iz tačke 17) ovog programa obuke i polaganja ispita, direktor kantonalne uprave civilne zaštite može odobriti i vanredni ispitni rok za polaganje ispita.

- 16) Polaganje praktičnog dijela ispita za dobrovoljnog vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara održava se u jednoj od vatrogasnih jedinica iz tačke 2) ovog programa obuke i polaganja ispita.

Ako se praktični dio ispita iz stava 1. ove tačke održava u vatrogasnim jedinicama iz tačke 2) st. 3. i 4. ovog programa obuke i polaganja ispita, kantonalna uprava civilne zaštite to pitanje regulisat će u sporazumu iz tačke 2) stav 5. ovog programa obuke i polaganja ispita.

4. Komisija za polaganje ispita

- 17) Ispiti za dobrovoljnog vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara polažu se pred komisijom za polaganje ispita za profesionalnog vatrogasca, iz člana 21. st. 2. do 6. i člana 22. Uredbe o sadržaju, uslovima, načinu i programu polaganja ispita u oblasti vatrogastva ("Službene novine Federacije BiH", br. 93/12 i 105/14, u daljem tekstu: Uredba).

Direktor kantonalne uprave civilne zaštite može formirati posebnu komisiju za polaganje ispita iz stava 1. ove tačke.

Posebna komisija ima predsjednika, četiri člana i sekretara komisije.

U posebnu komisiju za polaganje ispita za dobrovoljnog vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara imenuju se:

- a) predstavnik dobrovoljnog vatrogasnog društava ili vatrogasnog saveza ili vatrogasne jedinice pravnog lica sa područja kantona,
- b) starješina dobrovoljne vatrogasne jedinice općine/grada odnosno kantona,
- c) starješina profesionalne vatrogasne jedinice općine/grada odnosno kantona,
- d) dobrovoljni vatrogasac (sa položenim ispitom za dobrovoljnog vatrogasca),
- e) državni službenik koji se nalazi u radnom odnosu u kantonalnoj upravi civilne zaštite ili općinskoj/gradskoj službi civilne zaštite, raspoređen na poslove zaštite od požara i vatrogastva.

Sekretar posebne komisije imenuje se od namještenika kantonalne uprave civilne zaštite i obavlja sve administrativne poslove potrebne za rad komisije.

Posebna komisija imenuje se na period od dvije godine.

- 18) Predsjedniku, članovima i sekretaru posebne komisije pripada pravo na naknadu za rad, čiju visinu rješenjem određuje direktor kantonalne uprave civilne zaštite.
- 19) Administrativne i finansijske poslove za potrebe posebne komisija iz tačke 17) ovog programa obuke i polaganja ispita obavlja kantonalna uprava civilne zaštite.

5. Način polaganja ispita

- 20) Pismeni, usmeni i praktični dio ispita za dobrovoljnog vatrogasca i ispita za rukovodioca akcije gašenja požara polažu se na način utvrđen u čl. 28., 29. i 30. Uredbe.
- 21) Konačan uspjeh kandidata komisija utvrđuje nakon položenog pismenog, usmenog i praktičnog dijela ispita.
- 22) Kandidat je položio ispit ukoliko je položio sva tri dijela ispita.
- 23) Uspjeh kandidata na ispitu za dobrovoljnog vatrogasca i ispitu za rukovodioca akcije gašenja požara ocjenjuje se ocjenom "položio stručni ispit" ili "nije položio stručni ispit".

Po završetku ispita, predsjednik komisije, u prisustvu članova komisije, saopštava kandidatu rezultate ispita, što se konstatuje u zapisniku.

- 24) O toku polaganja ispita vodi se zapisnik na obrascu koji se nalazi u Prilogu 4.
Sastavni dio zapisnika čine svi dokumenti koji su priloženi uz prijavu za polaganje ispita uključujući i pismeni test kandidata.
Zapisnik potpisuje predsjednik, članovi i sekretar komisije. Zapisnik se dostavlja kantonalnoj upravi civilne zaštite, koja izdaje uvjerenje o položenom stručnom ispitu.
- 25) Kandidatu koji je položio ispit, kantonalna uprava civilne zaštite izdaje uvjerenje o položenom stručnom ispitu za dobrovoljnog vatrogasca, odnosno za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu, u roku od sedam dana od dana polaganja ispita, na obrascima koji se nalaze u Prilogu 5 i 6.
O izdatim uvjerenjima iz stava 1. ove tačke, kantonalna uprava civilne zaštite vodi evidenciju - registar.
- 26) Evidencija se vodi u obliku knjige koja mora biti uvezana i ovjerena, a stranice označene rednim brojevima.
Knjigu evidencije ovjerava direktor kantonalne uprave civilne zaštite.
Knjiga evidencije iz stava 1. ove tačke čuva se trajno, a prijave i druga dokumentacija o polaganju stručnih ispita čuva se najmanje deset godina.
Obrasci knjiga evidencije o izdatim uvjerenjima o položenim stručnim ispitima za dobrovoljnog vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu, nalaze se u Prilogu 7 i 8.

III – PLAN I PROGRAM OBUKE ZA STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE DOBROVOLJNIH VATROGASACA TOKOM GODINE

- 27) Dobrovoljni vatrogasci, koji su u sastavu dobrovoljne vatrogasne jedinice dobrovoljnog vatrogasnog društva ili pravnog lica, dužni su tokom godine u svojoj jedinici prolaziti obuku za stručno osposobljavanje i usavršavanje, prema Planu i programu obuke za stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca tokom godine koji se nalazi u Prilogu 9 (u daljem tekstu: Godišnji plan i program obuke), pod neposrednim nadzorom i uputama nadležne općinske/gradske službe civilne zaštite, odnosno kantonalne uprave civilne zaštite.

1. Nosilac izvođenja godišnjeg plana i programa obuke

- 28) Nosilac izvođenja godišnjeg plana i programa obuke je dobrovoljno vatrogasno društvo, odnosno pravno lice u kojem je formirana vatrogasna jedinica.
Nosilac izvođenja obuke iz stava 1. ove tačke, za organizovanje i provođenje obuke osigurava finansijska sredstva i obezbjeđuje:
- učionicu - prostoriju za održavanje stručne obuke u kojoj će se izvoditi teorijski dio obuke,
  - poligon za obuku, uvježbavanje i kondicioniranje vatrogasaca, na kome će se izvoditi praktični dio obuke i kondicioniranje,
  - prostoriju sa spravama za vježbanje i sticanje fizičke kondicije (multifunkcionalne sprave, trenažeri, steperi, bicikli, tegovi, pokretne trake i drugo),
  - vatrogasnu tehniku (vozila, ličnu i zajedničku zaštitnu opremu, aparate za gašenje požara, druge sprave, opremu i sredstva),
  - nastavna i druga materijalno - tehnička sredstva potrebna za izvođenje obuke.
- 29) Nosilac izvođenja obuke iz tačke 28) stav 1. ovog programa obuke i polaganja ispita, na prijedlog komandira dobrovoljne vatrogasne jedinice, utvrđuje izvedbeni godišnji plan i program obuke za stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca, na osnovu

nastavnih tema i jedinica utvrđenih u Godišnjem planu i programu obuke, a uzimajući u obzir procjenu ugroženosti od požara područja kantona i općina, odnosno grada i pravnih lica, vatrogasnu tehniku sa kojom raspolaže jedinica i druge uslove.

Izvedbeni godišnji plan i program obuke iz stava 1. ove tačke potrebno je da sadrži detaljne opise nastavnih jedinica, oblike rada, nastavne metode, sredstva, pomagala i potrebne mjere zaštite tokom izvođenja obuke.

Nosilac obuke obavezan je voditi odgovarajuću evidenciju o prisustvovanju obuci i postignutim rezultatima nakon provedene obuke za svakog dobrovoljnog vatrogasca u jedinici.

2. Realizacija obuke

- 30) Prema utvrđenom izvedbenom godišnjem planu i programu obuke iz tačke 29) stav 1. ovog programa obuke i polaganja ispita, izvođenje obuke u dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama dobrovoljnih vatrogasnih društava i pravnih lica, obavljaju komandiri dobrovoljnih vatrogasnih jedinica i druga stručna lica koja se odrede u tom planu i programu (instruktori za stručnu nastavu i instruktori za tjelovježbu iz profesionalnih vatrogasnih jedinica, stručna lica iz dobrovoljnih vatrogasnih društava, vatrogasnih saveza i druga stručna lica).
Komandiri dobrovoljnih vatrogasnih jedinica i druga stručna lica iz stava 1. ove tačke (u daljem tekstu: Izvođači obuke), za pripremu i realizaciju nastavnih tema i jedinica, kao i vatrogasci iz tačke 27) ovog programa obuke i polaganja ispita koji prolaze obuku, koriste propise i literaturu koja je navedena u Uredbi, kao i druge propise i literaturu.
- 31) Izvođači obuke koriste različite oblike rada i nastavne metode (kombinovanu metodu izlaganja sa razgovorom, metodu ilustracije, demonstracije i instrukcije, metodu praktičnih radnji, metodu igranja uloga i druge), prilikom izvođenja obuke.
- 32) Izvođači obuke vode dnevnik o provedenoj teorijskoj obuci, praktičnim vježbama, zadacima i kondicioniranju u koji upisuju, nastavne teme i jedinice, broj nastavnih sati, termini provođenja obuke i vježbi, prisutne i odsutne vatrogasce.
- 33) Komandir dobrovoljne vatrogasne jedinice i komandir vatrogasne jedinice u pravnom licu, planira i provodi stručno osposobljavanje i usavršavanje vatrogasaca i odgovoran je za realizaciju obuke iz tačke 30) stav 1. ovog programa obuke i polaganja ispita.

3. Testiranje i provjera osposobljenosti

- 34) Nakon provedene obuke iz tačke 27) ovog plana i programa obuke i polaganja ispita, organizuje se pismeno testiranje, praktična provjera i provjera fizičkih sposobnosti (kondicije) za svakog vatrogasca, u skladu i na način utvrđen u tač. 14., 15., 16., 18., 20., 21. i 22. Plana i programa obuke za stručno osposobljavanje, uvježbavanje i kondicioniranje profesionalnih vatrogasaca ("Službene novine Federacije BiH", broj 67/13).
Za provjeru fizičkih sposobnosti koriste se slijedeći testovi:
- trčanje na 30 metara,
  - sklekovi u jednoj minuti,
  - podizanje trupa u jednoj minuti,
  - čučnjevi.
- Provjera fizičkih sposobnosti utvrđuje se na obrascu koji se nalazi u Prilogu 10.
Ukoliko se na provjeri fizičkih sposobnosti dobrovoljni vatrogasac ocjeni "ne zadovoljava", upućuje se na dopunsku obuku kondicioniranja.

- 35) Izvođači obuke dužni su sačiniti zapisnik o provedenoj obuci, testiranju, praktičnoj provjeri, kao i provjeri fizičke sposobnosti dobrovoljnih vatrogasaca i dostaviti ga odgovarajućem organu koji je utvrđen aktom dobrovoljnog vatrogasnog društva, odnosno odgovornom licu u pravnom licu.
- Ako vatrogasac odbije prisustvo na obuci, dodatnoj obuci, testiranju, praktičnoj provjeri ili provjeri fizičkih sposobnosti, čini povredu dužnosti i podliježe odgovornosti utvrđenoj aktom dobrovoljnog vatrogasnog društva, odnosno pravnog lica.

4. Izvještaj o realizaciji obuke

- 36) Komandir dobrovoljne vatrogasne jedinice, na osnovu zapisnika i dokumentacije iz tačke 34) ovog programa obuke i polaganja ispita i izvršene analize, izrađuje izvještaj o realizaciji obuke, koji sadrži ostvarene rezultate, uočene nedostatke, prijedlog mjera za unaprjeđenje obuke sa zaključcima.
- Izvještaj iz stava 1. ove tačke, komandir dobrovoljne vatrogasne jedinice dostavlja nosiocu obuke iz tačke 28) ovog programa obuke i polaganja ispita, kao i nadležnoj kantonalnoj upravi civilne zaštite.
- 37) Nosilac obuke iz tačke 28) ovog programa obuke i polaganja ispita, razmatra izvještaj iz stava 2. ove tačke, nakon čega izrađuje izvedbeni plan i program obuke za narednu godinu, uvažavajući prijedlog mjera za unaprjeđenje obuke i zaključke sa prethodno provedene obuke.
- Izvedbeni nastavni plan i program obuke za narednu godinu nosilac obuke dostavlja nadležnoj općinskoj službi civilne zaštite i kantonalnoj upravi civilne zaštite.

IV – ZAVRŠNE ODREDBE

- 38) Od obaveze polaganja ispita za dobrovoljnog vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara oslobođena su lica koja su položila stručni ispit ili ispit za dobrovoljnog vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu, prema Pravilniku o stručnom osposobljavanju i postizanju činova u dobrovoljnom vatrogastvu Bosne i Hercegovine ("Bilten vatrogasnog saveza BiH", broj 1/1984) i kantonalnim propisima koji su uređivali ovu oblast.
- 39) Kantonalne uprave civilne zaštite dužne su u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog programa obuke i polaganja ispita, otpočeti provoditi obuku i osposobljavanje, kao i polaganje stručnog ispita za sticanje zvanja dobrovoljni vatrogasac i rukovodilac akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu.
- 40) Dobrovoljna vatrogasna društva i pravna lica u kojima je formirana vatrogasna jedinica, dužni su u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog programa obuke i polaganja ispita izraditi izvedbene godišnje planove obuke i osposobljavanja dobrovoljnih vatrogasaca u svojim jedinicama i provoditi obuku za stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca tokom godine.
- 41) Nadzor nad provođenjem ovog programa obuke i polaganja ispita vrše kantonalne uprave civilne zaštite.
- 42) Prilozi od 1 do 10 nalaze se u prilogu ovog programa obuke i polaganja ispita i čine njegov sastavni dio.
- 43) Danom stupanja na snagu ovog programa obuke i polaganja ispita prestaje primjena Pravilnika o stručnom osposobljavanju i postizanju činova u dobrovoljnom vatrogastvu Bosne i Hercegovine ("Bilten vatrogasnog saveza BiH", broj 1/1984) i svih podzakonskih propisa kojim su uređena pitanja obuhvaćena ovim programom obuke i polaganja ispita, koji su se primjenjivali na

- području Federacije Bosne i Hercegovine do dana stupanja na snagu ovog plana i programa.
- 44) Ovaj program obuke i polaganja ispita stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 05-02/6-74-3/15
11. maja 2015. godine
Sarajevo

Direktor
Fahrudin Solak, s. r.

Prilog 1

PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA DOBROVOLJNOG VATROGASCA

Program za polaganje stručnog ispita za dobrovoljnog vatrogasca sastoji se od općeg, posebnog i praktičnog dijela.

a) Program za polaganje općeg dijela stručnog ispita

Program za polaganje općeg dijela stručnog ispita za dobrovoljnog vatrogasca obuhvata osnovna znanja iz propisa u oblasti:

- zaštite od požara i vatrogastva;
- prometa i prevoza zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija;
- prostornog planiranja i građenja;
- zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

b) Program za polaganje posebnog dijela stručnog ispita

Program posebnog dijela stručnog ispita za dobrovoljnog vatrogasca obuhvata sljedeće oblasti:

- fizičko - hemijski proces gorenja i gašenja požara;
- zaštita od požara u građevinarstvu i snabdijevanje vodom za potrebe gašenja požara;
- požarne opasnosti i mjere zaštite od požara u građevinama, industriji, šumama, šumskom i poljoprivrednom zemljištu, prirodnim resursima;
- oprema, uređaji i druga sredstva za sprječavanje i gašenje požara, kao i zaštitu i spašavanje;
- taktika gašenja požara;
- pružanja prve medicinske pomoći.

c) Program za polaganje praktičnog dijela stručnog ispita

Program za polaganje praktičnog dijela stručnog ispita za dobrovoljnog vatrogasca obuhvata:

- rad sa potisnim i usisnim vatrogasnim crijevima;
- rukovanje i rad sa svim vrstama prenosnih i prijevoznih aparata za gašenje požara, hidrantima, kao i drugom vatrogasnom opremom, uređajima i sredstvima koja se upotrebljavaju za sprječavanje nastajanja i gašenje požara;
- upotrebu vatrogasnih vozila različite namjene (navalna vozila, autocisterne, posebna vatrogasna vozila za gašenje požara vodom, pjenom i prahom, vozila za spašavanje sa visina i sl.);
- upotrebu lične i kolektivne zaštitne opreme, uređaja i sredstava;
- vježbovne postupke i radnje u vatrogasnim jedinicama.

PROGRAMSKO GRADIVO ZA POLAGANJE OPĆEG I POSEBNOG DIJELA STRUČNOG ISPITA ZA DOBROVOLJNOG VATROGASCA I.1. GRADIVO IZ OPĆEG DIJELA STRUČNOG ISPITA

Programsko gradivo obuhvata osnovna znanja iz propisa u oblasti:

a) zaštite od požara

- Osnovni pojmovi i definicije (gorenje, vatra, požar, eksplozija, zapaljive materije, eksplozivne materije, opasne materije, požarna opasnost, požarna otpornost, rizik od požara, požarna sigurnost, požarni sektor, požarno stepenište, sigurnosno stepenište, evakuacija, putevi za evakuaciju i dr.);
- Osnovni nosioci zaštite od požara (pravna lica, državni organi, druge institucije i građani), mjesta i prostori organizovanja i provođenja zaštite od požara;
- Mjere zaštite od požara (opće, preventivne i aktivne/represivne);
- Sistemi aktivne zaštite od požara (stabilni sistemi za gašenje požara vodom, ugljen dioksidom, prahom, pjenom, vatrodjavni sistemi, stabilni sistemi za detekciju eksplozivnih smjesa i dr.);
- Mjere zaštite od požara u zavisnosti od namjene građevine, zastupljenog tehničko-tehnološkog procesa, vrste i količine materijala koji se u njima proizvode, prerađuju, veličine i spratnosti građevine, lokacije građevine, vrste materijala koji je upotrebljen za građenje;
- Mjere zaštite od požara u pogledu upotrebe elektro, gromobranskih, plinskih instalacija i uređaja, kao i dimovoda i ložišta u građevinama;
- Obezbjedenje vode za gašenje požara u građevinama u naseljenim mjestima i van naseljenih mjesta;
- Uskladištavanje zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija i upotreba otvorene vatre u građevinama i prostorima;
- Oprema, uređaji i sredstva za gašenje požara u građevinama i na otvorenim prostorima (šume, šumsko i poljoprivredno zemljište i ostali prirodni resursi) u vlasništvu ili koje koriste pravno lice, državni organ ili druga institucija.

b) vatrogastva

- Organizacija i funkcionisanje vatrogastva u Federaciji BiH: vatrogasna djelatnost, vatrogasne snage;
- Profesionalne vatrogasne jedinice: osnivanje, poslovi, veličina - lična i materijalna formacija, raspored na terenu, područje djelovanja i rada, dužnosti profesionalnog vatrogasca i postupanje po pravilima službe, postavljenje i dužnosti starješine vatrogasne jedinice, vođenje propisanih evidencija u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici;
- Dobrovoljna vatrogasna društva: mjesto i uloga dobrovoljnih vatrogasnih društava i jedinica u oblasti vatrogasne djelatnosti, način osnivanja i djelovanja (postupak donošenja i usvajanja statuta, organi upravljanja, prijem i prestanak članstva u dobrovoljnom vatrogasnom društvu, formiranje dobrovoljnih vatrogasnih jedinica, način za proglašavanje službom za zaštitu od požara općine/grada);
- Dobrovoljne vatrogasne jedinice: poslovi, veličina - lična i materijalna formacija, područje djelovanja i rada, dužnosti dobrovoljnog vatrogasca, postavljenje i dužnosti komandira/starješine dobrovoljne vatrogasne jedinice, vođenje propisanih evidencija u dobrovoljnoj vatrogasnoj jedinici;
- Vatrogasne jedinice pravnih lica: osnivanje i djelovanje;
- Vatrogasni savezi: ciljevi, osnivanje, djelovanje;
- Stručno osposobljavanje i usavršavanje profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca u profesionalnim, dobrovoljnim, kao i vatrogasnim jedinicama pravnih lica;
- Radno - pravni status vatrogasca i naknade.

c) prometa i prevoza zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija

- Utovar, istovar, distribucija, smještaj i upotreba eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova u skladištima, priručnim skladištima i prodavnicama;
- Uskladištavanje zapaljivih tečnosti (vrste nadzemnih i podzemnih rezervoara, način postavljanja, mjere zaštite od požara);
- Uskladištavanje zapaljivih gasova (rezervoari, način postavljanja, pokretni zatvoreni sudovi - boce za komprimovane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove, mjere zaštite od požara);
- Eksplozivne smjese i zone opasnosti na prostorima na kojima se uskladištavaju i pretaču zapaljive tečnosti i gasovi;
- Pretakanje zapaljivih tečnosti i gasova i mjere zaštite od požara prilikom pretakanja;
- Upotreba ulja za loženje u domaćinstvima i za pogonske potrebe (uskladištavanje, način korištenja, mjere zaštite od požara).

d) gašenja požara - vatrogasne intervencije i zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara

- Opća obaveza gašenja početnog požara, odnosno dojavljivanja o pojavi požara, od strane građana/stanovništva;
- Postupak vatrogasne jedinice nakon primljene dojave o pojavi požara;
- Rukovođenje akcijom gašenja požara;
- Postupak u slučaju kad angažovana vatrogasna jedinica ne može raspoloživim snagama i sredstvima ugasiti požar;
- Mehanizam angažovanja vatrogasnih jedinica općina/grada i kantona i drugih snaga na gašenju požara i međusobna saradnja u gašenju velikih požara;
- Nadležnost štaba civilne zaštite općina/grada, kantona i Federacije u rukovođenju akcijama gašenja požara (u situacijama kada dođe do velikih požara i kada je nužno angažovanje, pored vatrogasnih jedinica i drugih snaga radi učešća u gašenju požara i spašavanja ugroženih ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom);
- Prava građana u vrijeme učešća u vatrogasnoj intervenciji po naredbi nadležnog štaba civilne zaštite i naknade za učešće u vatrogasnoj intervenciji.

I.2. GRADIVO IZ POSEBNOG DIJELA STRUČNOG ISPITA

Programsko gradivo obuhvata osnovna znanja po sljedećim oblastima:

a) Fizičko - hemijski proces gorenja i gašenja požara

- Uslovi za nastajanje procesa gorenja (oksidacija);
- Mehanizam gorenja materija u čvrstom, tečnom i gasovitom stanju;
- Osnovna znanja o fizičko - hemijskim osobinama požarno opasnih materija (npr. kiseonik, vodonik, ugljenik, hlor, azot, sumpor; ugljikovodoni: propan, butan, prirodni gas, acetilen, derivati nafte; kiseline: azotna, sumporna i hlorovodonična; baze: amonijum hidroksid i kalijum hidroksid; organski rastvarači; alkoholi, eteri i aromatski ugljovodnici - benzol i toluol; materije koje burno reaguju sa vodom i vazduhom: kalcijum - karbid, natrijum i fosfor);
- Zapaljive i eksplozivne smjese;
- Uslovi za gorenje i širenje požara;
- Toplota i temperatura;
- Toplotna i električna energija potrebna za gorenje;
- Izvori toplote za izazivanje (nastajanje) požara;
- Mjere i postupci za sprječavanje nastajanja požara;

- Produkti gorenja zapaljivih i opasnih materija;
- Uslovi za nastajanje eksplozija (granice eksplozivnosti);
- Opasnosti po zdravlje i život ljudi od požara i eksplozija;
- Efekti gašenja požara (ugušivanje, ohlađivanje, razblaživanje, antikatalitički efekt).

b) Zaštita od požara u građevinarstvu i snabdijevanje vodom za potrebe gašenja požara

- Osnovni građevinski materijali (prirodni, vještački i spojni);
- Vatrootpornost materijala i elemenata građevinskih konstrukcija;
- Požarni sektori;
- Način obezbjeđenja vode za gašenje požara u zgradama (zidni hidranti, njihov raspored u zgradi i oprema).

c) Požarne opasnosti i mjere zaštite od požara u građevinama, industriji, šumama, šumskom i poljoprivrednom zemljištu, prirodnim resursima

- Požarne opasnosti i mjere zaštite od požara u građevinama (za javnu upotrebu, visokim objektima i dr.);
- Zaštita od požara u šumama, šumskom i poljoprivrednom zemljištu, prirodnim resursima.

d) Oprema, uređaji i druga sredstva za sprječavanje i gašenje požara, zaštitu i spašavanje

- Hidraulički aparati u vatrogastvu - podjela, osnovne tehničke karakteristike;
- Pneumatski podizači tereta - podjela, osnovne tehničke karakteristike;
- Uređaji za mjerenje eksplozivnih koncentracija gasova i para zapaljivih tečnosti u vazduhu - eksplozimetar;
- Podjela i tehničke karakteristike usisnih i cijevi pod pritiskom;
- Podjela vatrogasnih armatura za vodu (osnovne tehničke karakteristike);
- Podjela vatrogasnih armatura za pjenu (osnovne tehničke karakteristike);
- Vatrogasne pumpe (podjela);
- Vrste i namjena vatrogasnih vozila, osnovne tehničke karakteristike;
- Oprema za ličnu i kolektivnu zaštitu vatrogasaca (opis, upotreba, održavanje, osnovne tehničke karakteristike);
- Aparati za zaštitu organa za disanje - podjela, osnovne tehničke karakteristike;
- Sistemi aktivne zaštite od požara;
- Sve vrste prenosnih i prijevoznih aparata za gašenje požara;
- Klasifikacija požara (prema vrsti zapaljive materije, po fazama razvoja, u zavisnosti od mjesta nastanka, po obimu i veličini);
- Razvoj i širenje požara na otvorenom i u zatvorenom prostoru;
- Primjena sredstava za gašenje požara (voda, pjena, prah, ugljendioksid, priručna sredstva i druga);
- Opasnosti pri gašenju i mjere zaštite;
- Gašenje požara u privredi (u prehrambenoj, tekstilnoj, drvnoj, metaloprerađivačkoj, hemijskoj industriji, industriji gume, u rudnicima i dr.);
- Gašenje požara pojedinog dijela objekta;
- Gašenje šumskog požara;
- Simboli i oznake u oblasti zaštite od požara i prijevoza opasnih materija;
- Rad vatrogasaca po završenoj vatrogasnoj intervenciji - gašenju požara;

- Spašavanje ljudi i materijalnih dobara u prirodnim i drugim nesrećama (od poplava, iz ruševina, u rudarskim nesrećama, u saobraćajnim nezgodama, evakuacija ugroženih ljudi i materijalnih dobara, itd.).

I.3. PRAVNI IZVORI I OSNOVNA LITERATURA

Pravni izvori i osnovna literatura za polaganje stručnog ispita dobrovoljnog vatrogasca ista je kao za polaganje ispita profesionalnog vatrogasca, utvrđena u tač. I.1. i I.4. Priloga 1. Uredbe o sadržaju, uslovima, načinu i programu polaganja ispita u oblasti vatrogastva ("Službene novine Federacije BiH", br. 93/12 i 105/14).

Prilog 2

**PROGRAM
STRUČNOG ISPITA ZA RUKOVODIOCA AKCIJE
GAŠENJA POŽARA U DOBROVOLJNOM
VATROGASTVU**

a) Program za polaganje općeg dijela stručnog ispita

Program za polaganje općeg dijela stručnog ispita za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu obuhvata dobro poznavanje propisa iz oblasti:

- zaštite od požara i vatrogastva;
- prometa i prevoza zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija;
- prostornog planiranja i građenja;
- zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća;
- rješavanja u upravnim stvarima.

b) Program za polaganje posebnog dijela stručnog ispita

Program za polaganje posebnog dijela stručnog ispita za rukovodioca akcije gašenja požara, pored programa posebnog dijela za polaganje stručnog ispita za dobrovoljnog vatrogasca iz Priloga 1. tačka b) ovog programa obuke i polaganja ispita, obuhvata i poznavanje:

- opreme, uređaja i drugih sredstava za sprječavanje i gašenja požara (vrsta, svojstva i način upotrebe, rukovanje i rad sa navedenom opremom, uređajima i sredstvima), te zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- izvora snabdijevanja vodom za gašenje požara;
- mjera zaštite od požara u oblasti prostornog planiranja i građenja, tehničko-tehnoloških procesa, elektroenergetskih postrojenja, uređaja i instalacija;
- taktike gašenja požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara;
- mjera obezbjeđenja mjesta gašenja požara;
- pružanja prve medicinske pomoći.

c) Program za polaganje praktičnog dijela ispita

Program za polaganje praktičnog dijela ispita za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata, praktični dio programa za polaganje ispita za vatrogasca iz Priloga 1. tačka c) ovog programa obuke i polaganja ispita, kao i:

- taktičke vježbe sa vatrogasnom jedinicom (odjeljenja ili voda);
- praktični rad uz korištenje relejnog sistema snabdijevanja vodom, te paralelnog i serijskog taktičkog nastupa vatrogasnog voda;
- skiciranje mjesta požara;
- podupiranje konstruktivnih elemenata zgrade.

PROGRAMSKO GRADIVO ZA POLAGANJE OPĆEG I POSEBNOG DIJELA STRUČNOG ISPITA ZA RUKOVODIOCA AKCIJE GAŠENJA POŽARA U DOBROVOLJNOM VATROGASTVU

I 1. GRADIVO IZ OPĆEG DIJELA STRUČNOG ISPITA

a) Propisi u oblasti zaštite od požara i vatrogastva, prometa i prijevoza zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija, zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, prostornog planiranja i građenja

Programsko gradivo u ovoj oblasti, za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu, pored odgovarajućeg gradiva za polaganje ispita dobrovoljnog vatrogasca navedenog u poglavlju I.1 a), b), c) i d) Priloga 1 ovog programa obuke i polaganja ispita, obuhvata i:

- Mjere zaštite od požara na gradilištu (elaborat zaštite od požara na gradilištu);
- Sadržaj i način izrade plana zaštite od požara općine / grada, kantona;
- Plan zaštite od požara državnih organa, institucija, pravnih lica;
- Vodovodna mreža u naseljenim mjestima u funkciji zaštite od požara;
- Ovlaštenja rukovodioca akcije gašenja požara za vrijeme vatrogasne intervencije;
- Ovlaštenja inspektora za zaštitu od požara;
- Ovlaštenja inspektora za vatrogastvo.

b) Osnovni pojmovi iz Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99)

- Osnovna načela (važenje zakona, poseban postupak i dr.);
- Podnesci (pojam, kakav mora biti podnesak, sadržaj podneska i postupak u slučaju kad podnesak sadrži nedostatke);
- Izvršenje rješenja i zaključaka.

I.2. GRADIVO IZ POSEBNOG DIJELA ISPITA

a) Pored gradiva navedenog za polaganje stručnog ispita za dobrovoljnog vatrogasca u poglavlju I.2. tač. a), b) i c)

Priloga 1 ovog programa obuke i polaganja ispita, programsko gradivo za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata i sljedeći sadržaj:

- Podjela sredstava za gašenje požara prema njihovom djelovanju na vatru;
- Efekti gašenja požara (ugušivanje, razblaživanje, hlađenje, antikatalitički efekt);
- Upotreba sredstava za gašenje požara nekih zapaljivih materija sa specifičnim osobinama (kalcijum - karbid, negašeni kreč, fosfor, sumpor, kalijum, natrijum, aluminijum, celuloid, eksplozivne i zapaljive prašine, eksplozivni i sl.);

- Prirodni izvori vode i način njihovog korištenja u gašenju požara;
- Vodovodna mreža: vrste i osnovne karakteristike, hidranti po vrstama i kapacitetima, uređenje prilaza i mjesta za crpljenje vode.

b) Pored programskog gradiva navedenog za polaganje stručnog ispita dobrovoljnog vatrogasca u poglavlju I.2. tačka d) Priloga 1 ovog programa obuke i polaganja ispita, programsko gradivo za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata i sljedeći sadržaj:

- Centrifugalne pumpe, glavni dijelovi i princip rada;
- Vakum - pumpa, njena uloga i princip rada;
- Sprave za crpljenje vode sa većih dubina, ispitivanje sprava i opreme (radnog opasača, penjačkog užeta, potisnih i utisnih cijevi, armatura, sprava za penjanje i zaštitnih sprava);
- Zaštitne sprave (zaštitne maske sa običnim ili specijalnim cjevilom, izolacioni aparat i dr.);
- Bacači vode i pjene.

c) Pored programskog gradiva navedenog za polaganje stručnog ispita dobrovoljnog vatrogasca u poglavlju I.2. tačka e) Priloga 1 ovog programa obuke i polaganja ispita, programsko gradivo za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata i sljedeći sadržaj:

- Zadaci rukovodioca akcije gašenja požara: izvidanje, procjena situacije, donošenje odluke o rasporedu ljudi, vatrogasne opreme i sredstava za gašenje, taktički nastup odjeljenja voda i čete, taktički zahvat na požaru (napad i odbrana), izvođenje navale unutrašnje i vanjske i prednosti jedne nad drugom.

d) Mjere obezbjeđenja mjesta gašenja požara

- Obezbjedenje mjesta gašenja požara, postupak kod uklanjanja prepreka, stvari i lica iz ugroženih prostorija;
- Prioritet u snabdijevanju vodom i drugim sredstvima potrebnim za gašenje požara i postupak u načinu korištenja opreme i sredstava koja se nalaze na mjestu gašenja požara;
- Pružanje pomoći organima unutrašnjih poslova u postupku utvrđivanja uzroka požara.

I.3. PRAVNI IZVORI I OSNOVNA LITERATURA

Pravni izvori i osnovna literatura za polaganje stručnog ispita rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu, ista je kao za polaganje ispita rukovodioca akcije gašenja požara, utvrđena u tač. II.3. Priloga 2. Uredbe o sadržaju, uslovima, načinu i programu polaganja ispita u oblasti vatrogastva ("Službene novine Federacije BiH", br. 93/12 i 105/14).

Prilog 3

_____ (naziv DVD ili pravnog lica ili državnog organa ili druge institucije ili kandidata)

_____ (naziv organa kojim se upućuje prijava)

PREDMET: Prijava za polaganje stručnog ispita.-

Na osnovu tačke 8) Programa obuke i osposobljavanja za dobrovoljne vatrogasce, kao i sadržaj i način polaganja stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce („Službene novine Federacije BiH“, broj ____), podnosimo prijavu za polaganje stručnog ispita za dobrovoljnog vatrogasca / rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu.

Stručni ispit prijavljujemo za _____

(prezime, ime oca i ime)

rođenog _____ u _____

(datum rođenja)

(mjesto rođenja)

država _____ sa završenom / im _____

(državljanin)

(naziv škole - fakulteta)

raspoređen na poslovima _____

u _____

(naziv DVD ili DVJ / pravnog lica ili državnog organa ili druge institucije)

od _____.

(dan, mjesec, godina)

Uz prijavu prilažemo original ili ovjerenu kopiju:

- 1) diplome o završenoj školi – fakultetu, odnosno stručnoj kvalifikaciji,
- 2) uvjerenje o provedenoj obuci u profesionalnoj / dobrovoljnoj vatrogasnoj jedinici ili u vatrogasnoj jedinici pravnog lica,
- 3) uvjerenja o položenom ispitu za dobrovoljnog vatrogasca (za kandidate koji polažu ispit za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu),
- 4) uvjerenje o periodu provedenom na obavljanju poslova dobrovoljnog vatrogasca nakon položenog ispita za dobrovoljnog vatrogasca, izdato od dobrovoljnog vatrogasnog društva ili pravnog lica u kome je fomirana vatrogasna jedinica (ovaj dokument dostavlja kandidat koji polaže ispit za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu),
- 5) dokaza o izvršenoj uplati troškova za polaganje ispita (uplatnica).

.....
(mjesto i datum)

M.P.

.....
(potpis podnosioca zahtjeva)

Prilog 4

ZAPISNIK

o polaganju stručnog ispita za dobrovoljnog vatrogasca /
rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu

Dana.....godine, u prostorijama kantonalne uprave civilne zaštite, stručnom ispitu je pristupio kandidat .....pred Komisijom za polaganje stručnog ispita, imenovana rješenjem direktora kantonalne uprave civilne zaštite broj:.....od.....godine, u slijedećem sastavu:

- 1.....predsjednik Komisije
  - 2.....član
  - 3.....član
  - 4.....član
  - 5.....član
- Sekretar:.....

1. PODACI O KANDIDATU

Na osnovu rješenja o odobravanju polaganja ispita, broj:.....od
.....godine kandidat.....sa
završenim.....stepenom stručne spreme, rođen.....godine u
mjestu.....općina.....po
zanimanju..... polagao je stručni ispit za .....

Imenovani/a je polagao stručni ispit u ..... pristupanju ispitu.
(prvom/drugom)

2. OPĆI DIO STRUČNOG ISPITA**2.1. Pismeni dio stručnog ispita**

Kandidat je riješio pismeni test koji se sastoji od 10 pitanja sa ponuđenim opcijskim odgovorima (test je sastavni dio ovog zapisnika)

Nakon pregleda pismenog testa kandidata, Komisija je konstatovala da je na pismenom testu osvojio .....bodova, te kandidat može / ne može pristupiti usmenom dijelu ispita (upućuje se na popravni ispit).

3. POSEBNI DIO ISPITA

Na usmenom dijelu ispita, kandidatu su postavljena slijedeća pitanja:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Nakon ocjenjivanja svakog člana Komisije dodjeljivanjem određenog broja bodova, Komisija je konstatovala da je kandidat osvojio ukupno .....bodova, te može/ne može pristupiti praktičnom dijelu ispita (upućuje se na popravni ispit).

4. PRAKTIČNI DIO STRUČNOG ISPITA

Na praktičnom dijelu stručnog ispita kandidatu su utvrđena sljedeća dva / tri praktična zadatka za praktično izvođenje (demonstriranje):

- 1.....
- 2.....
- 3.....

Nakon izvedenih (demonstriranih) praktičnih zadataka kandidat je osvojio ..... bodova i položio je / nije položio praktični dio stručnog ispita (upućuje se na popravni ispit iz ovog dijela ispita).

5. ZAKLJUČAK

Na osnovu položena sva tri dijela stručnog ispita, dana .....godine, Komisija donosi Zaključak da je kandidat .....položio stručni ispit za dobrovoljnog vatrogasca / rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu.

Na osnovu ostvarenog rezultata na stručnom ispitu (kandidat nije: položio opći dio ispita (pismeni test) / usmeni dio ispita / uspješno izveo (demonstrirao) dva / tri praktična zadatka iz praktičnog djela ispita, dana .....godine, Komisija donosi Zaključak da se kandidat treba uputiti na popravni ispit.....

KOMISIJA

1. ...., predsjednik
2. ...., član
3. ...., član
4. ...., član
5. ...., član

Sekretar komisije:.....

KANTONALNA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE**Prilog 6**Broj:
Datum:

Na osnovu tačke 25) Programa obuke i osposobljavanja za dobrovoljne vatrogasce, kao i sadržaj i način polaganja stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce („Službene novine Federacije BiH“, broj ____), direktor Kantonalne uprave civilne zaštite izdaje

UVJERENJE

o položenom stručnom spitu za rukovodioca akcije gašenja požara
u dobrovoljnom vatrogastvu

_____
(ime, očevo ime i prezime kandidata)rođen _____ sa završenom _____
(dan, mjesec i godina rođenja) (naziv završene škole/ fakulteta)i stečenim zvanjem _____, te _____ stepenom stručne spreme
(stečeno zvanje)

polagao je dana _____ godine stručni ispit za rukovodioca

akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu u _____ i
(mjesto polaganja)

upisan je u knjigu evidencije pod rednim brojem: _____.

Stručni ispit za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu polagao/la pred Komisijom za polaganje ispita i prema ocjeni komisije

POLOŽIO JE STRUČNI ISPIT

M.P.

DIREKTOR
_____

Prilog 7

EVIDENCIJA
O IZDATIM UVJERENJIMA O POLOŽENIM STRUČNIM ISPITIMA ZA DOBROVOLJNOG VATROGASCA

R/B	IME (očevo ime) I PREZIME	DAN, MJESEC I GODINA ROĐENJA	POLAŽAO STRUČNI ISPIT <i>(Upisati datum polaganja ispita)</i>	BROJ IZDA TOG UVJERENJA <i>(iz protokola)</i>	DATUM IZDAVANJA UVJERENJA <i>(iz protokola)</i>
1	2	3	4	5	6
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

Prilog 8

EVIDENCIJA

O IZDATIM UVJERENJIMA O POLOŽENIM STRUČNIM ISPITIMA ZA
RUKOVODIOCA AKCIJE GAŠENJA POŽARA U DOBROVOLJNOM VATROGASTVU

R/B	IME (očevo ime) I PREZIME	DAN, MJESEC I GODINA ROĐENJA	POLAGAO STRUČNI ISPIT <i>(Upisati datum polaganja ispita)</i>	BROJ IZDATOG UVJERENJA <i>(iz protokola)</i>	DATUM IZDAVANJA UVJERENJA <i>(iz protokola)</i>
1	2	3	4	5	6
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

Prilog 9

PLAN I PROGRAM
OBUKE ZA STRUČNO OSPOSABLJAVANJE I USAVRŠAVANJE DOBROVOLJNIH
VATROGASACA TOKOM GODINE

NASTAVNE CJELINE – TEME		BROJ NASTAVNIH SATI (1 nastavni sat = 45 min.)
1	2	3
I	TEORIJSKI DIO	
	1. Osnove poznavanja propisa iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva, zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i značaj i uloga vatrogasnih jedinica u zaštiti i spašavanju	8
	2. Osnove procesa gorenja i gašenja	6
	3. Požarne opasnosti i mjere zaštite od požara u građevinama i na otvorenom prostoru	8
	4. Upoznavanje sa sadržajem procjene ugroženosti od požara i plana zaštite od požara općine/grada i kantona	4
	5. Vatrogasna tehnika (vozila, sprave, oprema i sredstva)	15
	6. Vatrogasna taktika	15
	7. Vođenje fizičke pripreme vatrogasaca	4
	UKUPNO	60
II	PRAKTIČNI DIO	
	1. Vježbe sa vatrogasnom tehnikom	40
	2. Taktičke vježbe gašenja požara u građevinama i na otvorenom prostoru	12
	3. Taktičke vježbe za tehničke intervencije	12
	4. Taktički nastupi vatrogasne jedinice i vježbe spašavanja	12
	5. Vježbe pružanja prve medicinske pomoći	4
	6. Vježbe pružanja pomoći u spašavanju ljudi i materijalnih dobara u prirodnim i drugim nereguliranim	4
	7. Vježbe rukovođenja u akcijama gašenja požara	4
	8. Vježbanje fizičkih sposobnosti	30
UKUPNO	118	
SVEGA (I + II)		178

I – TEORIJSKI DIO

U okviru nastavnih cjelina – tema Plana i programa obuke za stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca koje su obuhvaćene tačkom I – TEORIJSKI DIO, primjenjuje se isti sadržaj nastavnih tema i jedinica koje su utvrđene u Planu i programu obuke za stručno osposobljavanje, uvježbavanje i kondicioniranje profesionalnih vatrogasaca („Službene novine Federacije BiH”, broj 67/13), na Obrascu broj 1 za tačku I – TEORIJSKI DIO (podtačke od 1. do 7.).

II – PRAKTIČNI DIO

U okviru nastavnih cjelina – tema Plana i programa obuke za stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca koje su obuhvaćene tačkom II – PRAKTIČNI DIO, primjenjuje se isti sadržaj nastavnih tema i jedinica koje su utvrđene u Planu i programu obuke za stručno osposobljavanje, uvježbavanje i kondicioniranje profesionalnih vatrogasaca („Službene novine Federacije BiH”, broj 67/13), na Obrascu broj 1 za tačku II – PRAKTIČNI DIO (alineje od 1. do 26.).

U okviru tačke 8. praktičnog dijela obuke, provode se sljedeće vježbe fizičkih sposobnosti:

1. trčanje na 30 metara,
2. sklekovi,
3. čučnjevi,
4. podizanje trupa bez opterećenja,
5. druge vježbe.

Izvođači obuke, potrebni obim gradiva za provođenje određenih nastavnih tema i jedinica koje su sadržane u tač. I i II Plana i programa obuke za stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca, određuju u skladu sa predviđenim brojem nastavnih sati koji je utvrđen za svaku nastavnu cjelinu – temu.

Prilog 10

PROVJERA FIZIČKIH SPOSOBNOSTI

PODACI O DOBROVOLJNOM VATROGASCU

1. Ime (ime oca) i prezime
2. Datum i mjesto rođenja
3. Radno mjesto vatrogasca
4. Godine starosti MUŠKARCI / ŽENE A 18 -25 B 26-35 C 36-45 D 46-50
5. Visina cm
6. Težina kg
7. Datum provjere

TEST	NORMA	REZULTAT	ZADOVOLJIO	
Trčanje na 30 metara	5,10 sekundi		DA	NE
Sklekovi u jednoj minuti	20 sklekova		DA	NE
Podizanje trupa u jednoj minuti	25 podizanja		DA	NE
Čučanj	80 sekundi		DA	NE

ZADOVOLJAVA NE ZADOVOLJAVA

POTPIS IZVOĐAČA OBUKE

_____